

Top 10 meerstammige Indian summer-bomen

Deze meerstammige kleurbommen brengen je in de donkere dagen direct in een vrolijke stemming!

De kleurverandering van bladeren in de herfst is een complex proces dat voortkomt uit de afname van chlorofyl en de activering van andere pigmenten. Dit fenomeen speelt een belangrijke rol in de levenscyclus van bomen, maar maakt in de natuur, en in dit geval bij bomen, ook het beeld visueel aantrekkelijk. Marko Mouwen van Boomkwekerij Ebben deelt een top 10 van veelzijdige bomen met fantastische herfstkleuren.

Auteur: Karlijn Raats en Marko Mouwen

Boombladeren zijn van nature groen vanwege chlorofyl, een pigment dat essentieel is voor fotosynthese in de lente en zomer, wanneer er veel zonlicht is, en wat de bladeren hun groene kleur geeft. In de nazomer en herfst, wanneer de dagen korter en donkerder worden, stopt de productie van chlorofyl geleidelijk. Hierdoor kan de boom voedingsstoffen uit de bladeren terugtrekken voordat ze vallen, wat helpt om energie te besparen voor de winter. Dit gebeurt niet alleen door de kortere dagen, maar ook door de lagere temperaturen. Als het chlorofyl vermindert, komen andere pigmenten in de bladeren meer naar voren. Deze

pigmenten zijn het hele jaar aanwezig, maar worden normaal gesproken overschaduwd door het chlorofyl. Xanthofyl geeft de bladeren een gele kleur en carotenoiden zorgen voor oranje tinten. Sommige planten produceren ook anthocyanen, die de mooie rode en paarse kleuren veroorzaken. Anthocyanen ontstaan vaak als reactie op stress, zoals droogte of hoge temperaturen, en helpen de bladeren te beschermen tegen schadelijke uv-stralen en om herbivoren af te schrikken. De combinatie van deze pigmenten zorgt voor de prachtige herfstkleuren die we zo waarderen.

***Prunus sargentii* 'Charles Sargent'**

'Een sierlijke boom afkomstig uit Japan, vernoemd naar Charles Sargent, directeur van het Arnold Arboretum in Boston. Sargent selecteerde zaailingen met bijna horizontale takken, wat later resulteert in een karakteristieke ronde kroon.

'Deze boom heeft een hoge sierwaarde door de prachtige bloei in het vroege voorjaar: hardroze bloemen die drie weken bloeien, hangen in kleine clusters en trekken veel bijen aan. De herfstkleur van deze sierkers is oranje-rood. 'De *Prunus sargentii* 'Charles Sargent' is als

een van de weinige sierkersen goed bestand tegen verharding, strooizout en droogte, en is daardoor uitstekend geschikt voor stedelijke locaties, zoals pleinen en parkeerplaatsen. Hij groeit het best op een beschutte, zonnige plek en is niet veeleisend qua bodem, met een pH-tolerantie van zuur tot basisch. Hoogte 8 tot 10 meter, breedte 6 tot 10 meter.'

***Acer × freemanii* 'Autumn Blaze'**

'De 'Autumn Blaze'-esdoorn is een populaire hybride, gekweekt om zijn prachtige herfstkleur en sterke groei. Deze kruising tussen de zilversdoorn (*Acer saccharinum*) en de rode esdoorn (*Acer rubrum*) combineert de snelle groei en tolerantie van de zilversdoorn met de intens rode herfstkleur van de rode esdoorn. De eerste succesvolle kruising vond plaats in 1933 bij het Amerikaanse National Arboretum.

'De sierwaarde van *Acer* 'Autumn Blaze' ligt vooral in de heldere herfstkleuren en de groengele bloemen in het voorjaar die bijen en vlin-ders aantrekken. De boom heeft grote, diep-groene bladeren die in de herfst schitterend verkleuren naar rood en oranje.

'Deze esdoorn is veelzijdig als hoogstam, meer-stammige of blokboom, ideaal voor straatbe-planting, parken en daktuinen. Hij groeit goed in klimaatbestendige projecten en heeft diepe wortels die bodemstabilisatie en schaduw bie-den. Met een pH-tolerantie van zuur tot basisch is 'Autumn Blaze' flexibel in bodemvereisten en bestand tegen stedelijke uitdagingen, zoals luchtvervuiling. Met een hoogte van 12 tot 17 meter en een breedte van 9 tot 12 meter valt de boom op zonder te domineren.'

Nyssa sylvatica

'Beter bekend als de zwarte tupelo of zwarte pepertree, is deze inheemse boom uit Zuidoost-Canada en het oosten van de Verenigde Staten een waardevolle aanvulling op zowel natuurlijke als stedelijke omgevingen. De soort werd in 1759 in Europa geïntroduceerd door botanicus Humphrey Marshall en staat bekend om zijn robuustheid en ecologische waarde.

'*Nyssa sylvatica* groeit in diverse habitats, van moerassen tot rivieroeveren en hoger gelegen bossen. Hij gedijt het beste in vochtige, goed doorlatende, lichtzure tot neutrale bodems. Is

Prunus sargentii 'Charles Sargent'

Detail *Prunus sargentii* 'Charles Sargent'

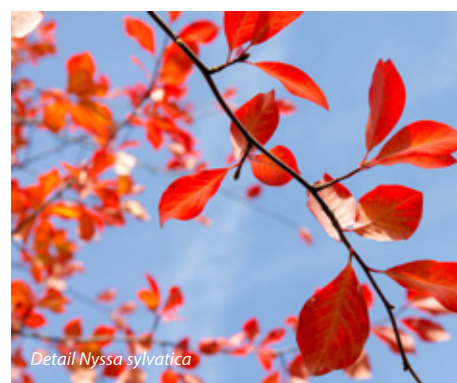
Acer × freemanii 'Autumn Blaze'

Detail herfstblad: heldere oranje-rode herfstkleuren

Nyssa sylvatica

Detail *Nyssa sylvatica*

bijzonder aantrekkelijk door zijn spectaculaire herfstkleuren die variëren van dieprood tot oranje-rood en paars. In het voorjaar heeft het blad een bronsachtige tint die later donkerder groen kleurt. Tijdens de bloei in april en mei verschijnen kleine bloemen die bijen aantrekken, gevolgd door donkerblauwe vruchten die vogels voeden.

'*Nyssa sylvatica* is veelzijdig toepasbaar als hoogstam, meerstammige of solitaire boom in grotere groene ruimtes. Zijn robuuste aard

maakt hem geschikt voor parken en groenstro-ken en hij wordt vaak gebruikt in klimaatbe-stendige beplantingsprojecten. Wordt 15 tot 25 meter hoog en 8 tot 12 meter breed. Het diepe wortelsysteem zorgt voor stabiliteit bij wind en storm.'

***Liquidambar styraciflua* 'Worplesdon' – esthetische waarde, waaronder herfstkleur met veel functionele voordelen**

'De boom, ook wel Worplesdon-amberboom of Worplesdon-variant genoemd, is opval-lend en heeft een bijzondere herkomst. Deze variant, geselecteerd door het Merrist Wood Agricultural College in Engeland uit zaden van de Amerikaanse *Liquidambar styraciflua*, is beter aangepast aan de natte, winderige omstan

Als met donkerdere, koudere dagen het chlorofyl vermindert, komen andere pigmenten in de bladeren meer naar voren

digheden van Noordwest-Europa en heeft een gladde bast die minder gevoelig is voor weerschade.

'Prachtige herfstkleuren van de bladeren, variërend van geel tot oranje en diep roodviolet. Bij het verfrommelen van de bladeren komt een lichtzoete geur vrij en hij produceert kleine bruingroene doosvruchten die in de winter blijven hangen. De boom is veelzijdig in gebruik als hoogstam, meerstammige of schaduwboom en is geschikt voor parken en brede straten. Hij gedijt goed in klimaatadaptieve beplanting en groeit het beste op lichtzure tot neutrale bodems. De bloei in april en mei is onopvallend, maar trekt insecten aan en bevordert de biodiversiteit. Hoogte: 12 tot 15 meter. Met zijn sterke, diepe wortelsysteem is hij geschikt in open ruimtes in winderige klimaten.'

Parrotia persica – schitterende herfstkleuren, opvallende bast, flexibiliteit in vormsnoei

'Het Perzisch ijzerhout (*Parrotia persica*), ontdekt door Friedrich Wilhelm Parrot in het huidige Iran, is een boom uit de toverhazelaarfamilie met opvallende seizoensgebonden kenmerken en duurzame toepassingen. Zijn robuuste houtstructuur verklaart de naam ijzerhout.

'Deze boom heeft grote sierwaarde dankzij zijn afbladderende bast die in de winter een mozaïek van lichtgrijze, groene en bruine tinten toont. In februari-maart bloeit hij subtiel met kleine rode bloemen, en in de herfst verkleurt zijn blad prachtig naar geel, oranje en roodviolet. Daarnaast produceert *Parrotia persica* decoratieve rode doosvruchten en biedt hij talrijke mogelijkheden voor vormsnoei: hij kan worden gesnoeid tot vormen als die van een bijenkorf, blok, cilinder, piramide, kegel, dak, vaas of leiboom.

'*Parrotia persica* groeit goed in bodems van zuur tot basisch en is goed bestand tegen stedelijke invloeden. Hij is zeer geschikt voor parken, grote tuinen en groenstroken, waar zijn diepe wortels bijdragen aan bodemstabiliteit en hij, eenmaal geworteld, droogte goed verdraagt. Met een hoogte van 6 tot 10 meter en een breedte van 10 tot 12 meter vormt hij een perfecte schaduwboom voor middelgrote tot grote ruimtes.'

Ulmus 'Frontier'

'De 'Frontier'-iep is een veelbelovende boom, geïntroduceerd in 1991 door het US National

Liquidambar styraciflua 'Worplesdon'

Detail Liquidambar styraciflua 'Worplesdon'

Parrotia persica

Detail Parrotia persica

Quercus palustris

Detail Quercus palustris-herfstblad

Arboretum. Jonge cultivar, dus hier zijn nog geen oudere exemplaren van. Deze kruising tussen de Chinese iep (*Ulmus parvifolia*) en de veldiep (*Ulmus minor*) combineert sterke eigenschappen en is aantrekkelijk voor stedelijke en landschappelijke beplanting, hoewel volwassen exemplaren nog niet bekend zijn.

'De boom valt op door zijn scharlakenrode herfstkleur en produceert in september kleine bloemen. Zijn schilferende bast creëert in de winter een mozaïe-effect. De 'Frontier'-iep is veelzijdig inzetbaar als hoogstam, meerstammige, parasol of leiboom, en past goed in parken, straten en tuinen. Met een hoogte van 9 tot 12 meter en een breedte van 5 tot 8 meter biedt hij schaduw zonder te domineren.

Bovendien is deze iep aanpasbaar aan verschillende bodems en vertoont hij enige resistentie tegen iepenziekte, waardoor hij een duurzame keuze is.'

Sorbus Dodong

'Ook wel lijsterbes. Is een bijzondere boom die in 1976 werd geïntroduceerd met zaden van het Zuid-Koreaanse eiland Ulleungdo, vernoemd naar het havenstadje Dodong. Deze boom heeft een eironde tot smal ovale kroon en is aantrekkelijk vanwege zijn weerstand tegen luchtverontreiniging, wat hem geschikt maakt voor stedelijke gebieden.

'Grote sierwaarde door rode bessen en mooie witte bloemen die in trossen verschijnen. In de

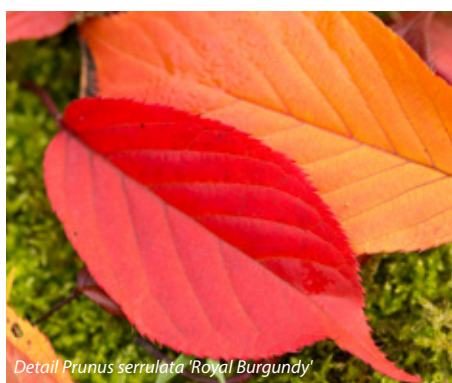
Sorbus 'Dodong'

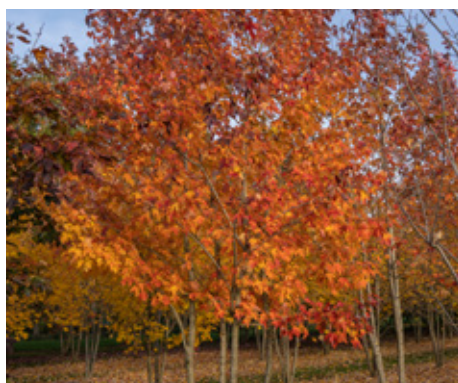
Detail Sorbus 'Dodong'

Prunus serrulata 'Royal Burgundy'

Detail Prunus serrulata 'Royal Burgundy'

Detail Ulmus 'Frontier'

herfst kleuren de bladeren schitterend rood, wat voor een kleurrijke uitstraling in tuinen en parken zorgt. Kan als hoogstam of meerstammige boom worden aangeplant en is ideaal voor grote tuinen, parken, straten en lanen. Met een hoogte van 8 tot 10 meter en een breedte van 4 tot 5 meter biedt hij voldoende schaduw zonder veel ruimte in te nemen. Deze boom groeit het best op een zuur tot neutraal bodemtype en bloeit van mei tot juni!

Acer rubrum 'Scanlon'

'Ofwel rode esdoorn, is een cultivar die in 1956 door Edward H. Scanlon in Ohio werd geselecteerd. Deze boom heeft beperkte windverdraagzaamheid en gedijt het beste op beschutte locaties. Hij is een ouder van

de hybride 'Freemaniï', wat zijn waarde in de boomteelt vergroot.

'In de herfst krijgt 'Scanlon' schitterende oranje- en violette bladeren die contrasteren met de grijze bast. Met een nectar- en pollenwaarde van 5 trekt hij veel bijen en vlinders aan, wat de biodiversiteit bevordert. 'Scanlon' kan als hoogstam of meerstammige boom worden aangeplant en is geschikt voor parken, groenstroken, laanbeplantingen en grote tuinen. Hij groeit het beste op een zuur tot neutraal bodemtype en bloeit in maart. Wordt 10 tot 12 meter hoog en 3 tot 4 meter breed.'

Quercus palustris

'Moeraseik, komt oorspronkelijk uit het noor-

den van de Verenigde Staten en het zuidoosten van Canada en gedijt het beste op nattere, leemachtige en zure bodems. De naam verwijst naar het Latijnse *palus*, dat verwijst naar zijn natuurlijke habitat: het moeras.

'Enorm sierlijk in de herfst, met bladeren die oranje- en violette kleuren. Hij biedt voedsel en onderdak aan bijen, vlinders, vogels en kleine zoogdieren en kan als hoogstam of meerstammige boom worden aangeplant. Kan in parken, laanbeplantingen, begraafplaatsen en grote tuinen, maar ook onderdeel zijn van ecobeplanting. En mocht je een van de gelukkigen zijn die een eigen moeras heeft, dan kan de moeraseik natuurlijk niet in je collectie ontbreken!

'*Quercus palustris* bloeit in mei met opvallende bloemen, wordt 20 tot 25 meter hoog en 15 tot 18 meter breed. Heeft ook een sterk en diepgaand wortelgestel.'

Prunus Serrulata 'Royal Burgundy'

'Een klassieke roodbladige Japanse sierkers, een echte eyecatcher! Hij is in Oregon in de Verenigde Staten gevonden en in 1990 in de handel gebracht. *Prunus serrulata* 'Royal Burgundy' is niet alleen roodbladig (eigenlijk bijna donkerpaars), maar hij heeft ook een overdadige roze bloei en een fenomenale vlammen roodoranje herfstkleur.

'Van nature heeft deze *Prunus* een opgaande groeiwijze en is hij vaasvormig. 'Bloeien doet hij eind april, begin mei, met halfgevulde, licht geurende dichte bloemtrossen. De kleur van de bloemen is donkerder dan die van de bloemen van de cultivar 'Kanzan'. 'Royal Burgundy' is steriel en heeft daardoor geen vruchten. Voor bijen is deze cultivar dus geen toevoeging. Hij heeft veel weg van de oude soort *Prunus serrulata* 'Kanzan', die veel mensen kennen. *Prunus serrulata* 'Royal Burgundy' blijft echter iets kleiner; hij wordt 4 tot 6 meter hoog. Het liefste staat hij op een zonnige standplaats met een voedzame, goed doorlatende, vochtige en licht kalkrijke bodem. Hij is dus geschikt voor tuinen, lanen en straten en, mede doordat hij niet zo groot wordt, ook voor de openbare ruimte, want tegenwoordig zijn de groeiplaatsen beter ingericht en de boomspiegels een stuk groter dan vroeger.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!